

JOHAN DE WITT PRIJZEN 2011 UITGEREIKT

Vrijdag 27 mei jl. ontvingen dr. Katrien Antonio en dr. Richard Plat AAG RBA de Johan de Witt prijs 2011 voor een actuariële wetenschappelijke en/of praktisch toepasbare publicatie. Drs. Jenneke Meijer ontving de Johan de Witt prijs 2011 voor een actuariële wetenschappelijke scriptie.

De prijs voor de actuariële wetenschappelijke en/of praktisch toepasbare publicatie bestaat uit een geldbedrag van tienduizend euro en een beeld van Johan de Witt. De prijs voor een actuariële wetenschappelijke scriptie bestaat uit een geldbedrag van vijfduizend euro en eveneens een beeld van Johan de Witt.

Volgens de jury, onder leiding van voorzitter Maarten Dijkshoorn (oud bestuursvoorzitter van Eureko/Achmea), hebben Antonio en Plat, om meerdere redenen de Johan de Witt prijs 2011 verdiend met de publicatie 'Microlevel stochastic loss reserving'. De publicatie is een uitgelezen voorbeeld van de doelstelling van de Johan de Witt prijs, dat wetenschappelijk onderzoek ingaat op vragen uit de praktijk en met haar resultaten de beroepsuitoefening vooruit helpt.

De publicatie brengt de discussie op gang over het gebruik van gedetailleerde data-informatie voor reserveringsdoeleinden. Interessant is dat daadwerkelijk geanalyseerd is wat de methode kunnen opleveren in de reële praktijksituatie, door het te vergelijken met de 'klassieke' modellering en met de gerealiseerde uitkomsten.

De suggestie om naar data op microniveau te kijken is al eerder op diverse plaatsen geponeerd door toonaangevende auteurs (Norberg,

Verrall, England), maar is in deze publicatie voor het eerst gedetailleerd uitgewerkt voor een reële database. De onderzoekers concluderen dat de micromethode voor grote datasets een verbetering oplevert. Het valt te verwachten dat dit aanleiding geeft voor verder onderzoek in deze richting, ook al omdat de actuariële praktijk voor schadereservering behoefte heeft aan waardebepalingen en risicomaatstaven met kleinere onzekerheidsmarges. Interessant gegeven is dat de publicatie technieken gebruikt die, volgens de jury, geassocieerd kunnen worden als 'statistiek voor leven-actuaariaat' en dat die hier worden toegepast bij schade data. Op die manier wordt de kloof tussen leven en schade verkleind.

De winnende scriptie van Meijer behandelt uitvoerig de discussie en achtergronden van liquiditeitsproblemen in financiële markten en de gevolgen voor de marktwaarde van verzekeringsverplichtingen, met name voor de te hanteren rentetermijnstructuur. De jury was onder de indruk van de scriptie omdat Meijer een actueel en 'spannend' thema heeft onderzocht dat door de financiële crisis en de discussie in Europa nog niet is beslecht. Daarnaast is het ook een lastig thema voor een scriptie, omdat het handelt over een niet observeerbaar fenomeen, waardoor modellen ook niet wetenschappelijk toetsbaar zijn.

MUTATIES

Onderstaande actuarissen, actuariële analisten en geaffilieerden zijn in de afgelopen periode van werkgever veranderd:

Naam	Van	Naar
Mw. drs. A.S. Eckhardt AAG	Ortec Finance	RiskCo
Dhr. drs. A.N. Jager AAG	Hewitt Associates	AWVN
Dhr. drs. M. Kneppel AAG	Ruigrok Actuariële Consultancy	Kneppel Actuariële Dienstverlening
Dhr. drs. B.G. Mulder	Algemene Levensherv verzekering Maatschappij	ASR Verzekeringen
Mw. drs. G.H. Poolman AAG	Towers Watson B.V.	Delta Lloyd Groep
Dhr. ir. M.S. Visser AAG	PricewaterhouseCoopers	KPMG
Dhr. M.P.M. Visser AAG MSc.	Towers Watson	Nationale-Nederlanden
Dhr. ir. H.C. Vos AAG	Milliman Pensioenen	Ernst & Young Actuarissen

Wat wordt de standaard?

Per 1 januari 2013 is Solvency II (SII) een feit. Alle verzekeraars hebben extra aandacht voor deze nieuwe wetgeving: een nieuw toezichtskader, een nieuw solvabiliteitsraamwerk en een gelijk speelveld binnen Europa. Voor sommige verzekeraars is de impact enorm, grootschalige projectorganisaties zijn bezig met de implementatie. Voor andere verzekeraars lijkt de impact veel minder en zal hooguit hier en daar tot extra documenteren leiden. Ook consultants zijn er druk mee.

SII valt in drie aandachtsgebieden uiteen: het cijferwerk, het (risk-)management en de disclosure. Een belangrijk onderdeel van het cijferwerk is de bepaling van de Solvency Capital Requirement (de SCR), het vereiste niveau van solvabiliteitskapitaal voor de verzekeraar. Voor de bepaling van de hoogte van dit kapitaal zal de toezichthouder een standaardmodel ter beschikking stellen aan verzekeraars. De toezichthouder zal verzekeraars echter ook de mogelijkheid bieden om een intern risicomodel te gebruiken voor bepaling van de SCR.

De keuze die een verzekeraar heeft tussen het gebruik van een standaardmodel of een intern model voor bepaling van de SCR vind ik een boeiend proces. Wie gaat uiteindelijk die keuze bepalen? De verzekeraar, de toezichthouder of de markt?

Een intern model past ongetwijfeld beter bij de verzekeringsportefeuille en het beleid van een verzekeraar. Als het bedrijf vandaag op een op risico gebaseerd kapitaal gestuurd wordt, lijkt de stap naar een intern model onder SII een kleine. De pre-applicatie en de officiële aanvraag bij DNB zullen natuurlijk wel een extra inspanning vergen.

De meeste verzekeraars die aangeven voor het intern model te gaan kiezen doen ook mee aan de Quantitative Impact Studies 5, de toetsing van de kwantitatieve invulling van SII als voorloper van het standaardmodel. De grote vraag is of de grootte van het verschil tussen de SCR onder standaardmodel en de SCR onder intern model, de keuze van verzekeraars gaat beïnvloeden?

Het hebben van een intern model voor de bepaling van de SCR moet door de toezichthouder als zeer positief gezien worden: een verzekeraar plaatst hiermee zijn beleid en governance in het bredere kader van adequaat risicobeheer. Maar er is ook een keerzijde aan het interne model voor de toezichthouder. Het interne model dient namelijk vooraf door de toezichthouder te worden beoordeeld. DNB geeft op haar site aan: '... de beoordeling van een intern model door de toezichthouder is een complex, langdurig en intensief proces...'. Als een groot deel van de verzekeraars in Nederland kiest voor het interne model, kan DNB deze modellen dan allemaal voor 1 januari 2013 beoordeeld hebben?

Onder SII gelden naast de disclosures aan de toezichthouder ook publicatieverplichtingen voor verzekeraars aan de markt. Klanten zullen deze publicatie gebruiken om vast te stellen of hun verzekeraar solide genoeg is. De vergelijking van het vereiste kapitaal met de aanwezige solvabiliteit kan voor klanten immers als een goede indicatie van veiligheid gezien worden. Aandeelhouders van beursgenoteerde verzekeraars willen op hun beurt zekerheid over het geïnvesteerde kapitaal en zullen verzekeraars onderling willen vergelijken. Hierbij zal het solvabiliteitsniveau een belangrijk kengetal zijn. Maar als de SII-solvabiliteit inderdaad als kengetal gebruikt gaat worden om verzekeraars onderling te vergelijken, dan moeten de cijfers ook op een vergelijkbare manier tot stand komen. Analisten willen einduitkomsten kunnen herleiden tot inputvariabelen. Heeft dit tot gevolg dat de markt zal eisen dat de SCR volgens het standaardmodel berekend en gepubliceerd gaat worden? Is een gelijk speelveld in Europa werkelijk mogelijk voor klanten en aandeelhouders als verzekeraars het solvabiliteitskapitaal niet volgens het standaardmodel bepalen? Wellicht is de kwaliteit van de gepubliceerde solvabiliteitsinformatie doorslaggevend voor klant en aandeelhouder. Deze kwaliteit kan bij het gebruik van een intern model onbetwistbaar immers hoger zijn.

Het framework voor SII zorgt voor vragen, discussies en extra informatie die onder het huidige regime (Solvency I) nooit gestalte zouden krijgen. Dit maakt SII al vóór de officiële invoering bijzonder waardevol. Laten wij als actuarissen en risicomangers onze rol pakken en de waarde van SII materialiseren, ongeacht de keuze voor standaardmodel of intern model.

Annemarie Mijer
Vice-voorzitter AG&AI

column
vanuit het bestuur

Jeroen Breen nieuwe directeur AG&AI

Ir. drs. Jeroen Breen AAG is benoemd tot directeur van het AG&AI. Per 6 juni heeft hij interim-directeur Bethe Alkema opgevolgd, die het bureau sinds januari 2011 heeft geleid en voorbereid op verdere ontwikkelingen. De 45-jarige Breen is de afgelopen 17 jaar werkzaam geweest bij Towers Watson Risk Consulting als managing director. Binnen het Actuarieel Genootschap is hij onder andere actief geweest als examiner en de laatste drie jaar als voorzitter van de Commissie Kwaliteitszorg.

8 NIEUWE ACTUARISSEN

Op vrijdag 13 mei jl. ontvingen 8 kandidaten het diploma Actuaris van het Actuarieel Instituut. Bestuurslid drs. Fleur Rieter AAG reikte tijdens de feestelijke bijeenkomst in het Johan de Witt huis in Utrecht de diploma's uit aan (v.l.n.r.): Vincent Alleman, Dirk Symon Siesling, Erik van der Weerd, Chantal de Groot, Gerard van Es, Ilse Meijer en Dirk Korbee. Michiel Zwijnenburg ontbreekt op de foto.

14 NIEUWE ACTUARIEEL ANALISTEN

Op vrijdag 13 mei jl. ontvingen 14 kandidaten het diploma Actuarieel Analist van het Actuarieel Instituut. Bestuurslid drs. Fleur Rieter AAG reikte tijdens de feestelijke bijeenkomst in het Johan de Witt huis in Utrecht de diploma's uit aan (v.l.n.r. voor): Tsui-Chi Cheung, Hoi-Mee Chan en Caroline Tuin en (v.l.n.r. achter): Michel Hubens, Tom van Lier, Joost Goslings, Bauke Bouwstra en Angelo van Langevelde. Bart Hofstede, Kim Verber, Bas Huiskes, Zübeyde Küçükdemir, Erik ten Hove en Martin van den Hof ontbreken op de foto.

PERMANENTE EDUCATIE

AG Summerschool

8 en 9 september

Conferentiecentrum Woudschoten (Zeist)

Aangevraagd voor 14 PE-punten

Vóór 1 augustus geboekt:

€ 1.259 exclusief overnachting

€ 1.359 inclusief overnachting

Na 1 augustus geboekt:

€ 1.395 exclusief overnachting

€ 1.459 inclusief overnachting

Binnen de AG Summerschool 2011 is het wederom mogelijk uw eigen programma samen te stellen aan de hand van onderwerpen die voor u relevant zijn. Dus in twee dagen bent u weer helemaal op de hoogte van de laatste ontwikkelingen binnen uw vakgebied!

De volgende onderwerpen komen aan bod:

- Risicomanagement d.m.v. Pillar 2
- Collegiale coaching
- Market entree onder Solvency II
- Risicomanagement bij pensioenfondsen
- WFT en solvabiliteit

Leergang basisactuariaal voor financials

Start 22 september

Johan de Witt huis (Utrecht)

€ 1415

Het Actuarieel Instituut biedt een vierdelige cursus aan financiële professionals uit het verzekeringswezen. De doelgroep bestaat uit controllers, accountants, maar ook investor relations professionals en beleggers.

Doel van de cursus

De deelnemers raken vertrouwd met de financiële basistechnieken voor leven- en schadeverzekeraars. Dit betreft zowel de verzekeringstechnische kant als de beleggingen. Aan de orde komen de basis technieken voor premiestelling en reservering voor zowel leven- als schadeverzekeraars. Het wettelijke kader (Wft, Solvency I) wordt behandeld, alsmede de bronnenanalyse en de toereikendheidstoets. Tevens wordt aandacht besteed aan risicobeheer en beleggingen. De onderwerpen hebben betrekking op de huidige verslaglegging en toezichtsregelgeving (IFRS, Wft). De cursus legt een basis voor de kennis van de financiën van een verzekeraar. Deze cursus kan tevens als opstap dienen voor de basiscursus Solvency II voor financials.

CERA: gespreid traject

Start 29 september

Johan de Witt huis (Utrecht)

€ 6.795

96 PE-punten

- De riskopleiding voor actuarissen
- Diepgaand en intensief
- Een evenwichtige mix van theorie en praktijk
- Direct toepasbaar in de praktijk
- 16 lesdagen
- Internationaal erkende titel
- Aansluiting op EMAS en opleiding AG

Het CERA-programma is een diepgaand en intensief onderwijsprogramma met betrekking tot (financieel) risicomanagement en is bedoeld voor ervaren actuarissen AG die zich verder willen bekwamen in alle facetten van risicomanagement. Het CERA-programma is een mix van theorie en praktijk en heeft tot doel handvatten mee te geven die direct toepasbaar zijn in de praktijk. De CERA-opleiding is gericht op riskmanagement in het algemeen, zowel voor actuarissen actief in pensioenen, leven, schade en/of zorg.

Premieovereenkomstenbesluit in relatie tot PPI

29 september

Johan de Witt huis (Utrecht)

€ 375

3 PE-punten

Op 21 december 2009 heeft het Ministerie van Financiën haar laatste staffelbesluit gepubliceerd waarbij van de gelegenheid gebruik wordt gemaakt om 'netto staffels' te publiceren. In deze netto staffels zijn geen vaste kostenopslagen meer verwerkt. In dit nieuwste besluit wordt tevens ingegaan op de aanwijzing van afwijkende premie-overeenkomsten, zoals CDC-regelingen en staffels die worden berekend op een rekenrente van 3%.

Interessant is hoe dit laatste premie-overeenkomsten besluit zich verhoudt tot de zogenaamde Premie Pensioen Instelling (PPI). De introductie van de premiepensioeninstelling (PPI) maakt het Nederlandse pensioeninstellingen mogelijk om internationaal te opereren. De PPI is een pensioenehikel dat ook op de Nederlandse pensioenmarkt actief mag zijn, maar waarvan de invoering vooral gericht is op de mogelijkheden om in andere lidstaten van de EU activiteiten te ontplooiën. Kenmerkend voor de PPI is dat zij pensioenregelingen mag uitvoeren, maar daarbij zelf geen risico's mag verzekeren (zoals lang leven, nabestaanden, pensioenuitkeringen) en geen garanties over het rendement (de grondslag voor de uitkeringen) mag geven.

Maakt dat de PPI geschikt voor de zogenoemde DC (Defined Contribution) regelingen? Leidt het (wegebbend?) vertrouwen in de pensioensector tot het versneld oprichten van de PPI door huidige en nieuwe partijen en wat is de toegevoegde waarde van de PPI?

IN MEMORIAM Frans van der Put

Frans van der Put heb ik in 1973 voor het eerst ontmoet. Ik volgde bij hem voor het BUOAW B-diploma het vak levensverzekeringswiskunde. Met opvallende didactische vaardigheden en heel veel humor en enthousiasme leerde hij mij – en vele anderen – de continue verzekeringswiskunde. Drie jaar later werd ik zijn directe collega. Samen waren wij Actuaris Buitenland van het internationale bedrijf van Nationale-Nederlanden. Frans 'deed' continentaal Europa, Australië en Azië; ik Amerika en de UK. Dat duurde 10 jaar. Ik meen mij te herinneren dat Frans mij verteld heeft dat hij bij de Eerste Nederlandsche (opgegaan via Ennia in Aegon) is begonnen onder het in die tijd in vakkringen bekende actuarissen Vader en Veldt. Daarna heeft hij bij het adviesbureau van Du Saar en De Graaf gewerkt in Heemstede om in 1964 te beginnen bij de Nationale Levensverzekeringsbank (nu Nationale-Nederlanden).

De 10 jaar dat wij collega's was een periodiek met enorme dynamiek: overnames in de VS en Australië, nieuwe vestigingen in Spanje, Italië

en Griekenland. Frans heeft toen ook Spaans geleerd. Een taal die hij graag en vloeiend sprak. In die jaren trokken we veel met elkaar op. Ik heb hem toen leren kennen als een levensgenieter met een groot gevoel voor humor, een grote vakkennis, een degelijke actuaris, die zijn trots op zijn vak niet onder stoelen of banken stak.

Wij bezochten samen de bijeenkomsten van het Actuarieel Genootschap. Ook togen wij met onze partners naar de congressen van de International Actuarial Association. Dat in 1980 (Zürich/Lausanne) staat mij nog helder voor de geest. Hij genoot zichtbaar van de gezelligheid en was met zijn aparte humor een opvallende gangmaker.

Na zijn pensionering in 1991 heeft hij na nog een aantal jaren 'geklust' voor het PUM in Oost-Europa. Hij kon daar enthousiast over vertellen (en zijn bekende reislust botvieren). Ik kwam hem nog wel tegen op vergaderingen van het Actuarieel Genootschap (hij was een van de trouwste bezoekers!) vaak samen met zijn trouwe makker en goede vriend Lodi Leopold (in 2009 overleden). Ik kreeg van onze ontmoetingen de indruk dat hij nog steeds van het leven genoot. Hij oogde als een

'goudhaantje'. Overigens zijn Frans en Lodi samen jarenlang mondeling examinerator geweest voor het A-diploma. Dat leverde smakelijke verhalen op vaak met lichtelijk vileine humor.

Ik bewaar aan Frans de beste herinneringen als leermeester, collega en vriend!

Peter Kuijs 16 juni 2011

Frans is jarenlang docent en examinerator geweest voor de BUOAW voor de opleiding Kandidaat Actuaris. Tot op hoge leeftijd was hij zeer betrokken bij het wel en wee van het Actuarieel Genootschap en Actuarieel Instituut, bezocht ALV's, bijeenkomsten van de KvGA (Kring van Gepensioneerde Actuarissen) en zomervergaderingen. Ook vormde hij jarenlang een gouden koppel met collega-examinator Lodi Leopold. Samen beschouwden ze de wereld, de actuariële collega's en zichzelf kritisch en met de nodige zelfspot, waarbij humor en een goed glas jonge klare niet gemist konden worden. We verliezen in Frans één van de dragende krachten in het actuariële onderwijs van de jaren 70-90.

Anno Bousema 16 juni 2011

Risk is the possibility that an undesirable event will occur

The demand for skilled actuarial professionals is still growing. Actuaries are the leading professionals in finding ways to manage risk and managing risk requires knowledge of several disciplines. Understanding how businesses operate, how legislation may impact and how financial economics can affect values are all vital skills for an actuary.

EXECUTIVE MASTER OF ACTUARIAL SCIENCE

E

M

A

S

MANAGING FINANCIAL RISKS: A NEW GENERATION OF ACTUARIES

Distinguish yourself from other risk professionals

- ⊗ State-of-the-art training towards full actuarial qualification (actuary AG)
- ⊗ Developed in collaboration between the Dutch Actuarial Institute (AI) and TiasNimbas
- ⊗ Shortest route becoming actuary AG (AAG) after completing BSc
- ⊗ Lecturers and tutorials are mixed with case-based learning

- ⊗ 4 to 5-semester, part-time programme in English
- ⊗ Central training location in Utrecht
- ⊗ International recognition
- ⊗ Directly applicable in your working environment
- ⊗ Exchange of experience and ideas amongst fellow students
- ⊗ A major contribution to your network

More information can be obtained from the websites of the two partner organisations, the Dutch Actuarial Institute (www.ag-ai.nl) and TiasNimbas Business School (www.TiasNimbas.edu).

IN MEMORIAM

prof. drs. W.C.A. (Walther) Kok AAG

Op 28 mei jl. is prof. drs. W.C.A. (Walther) Kok AAG, een vooraanstaand lid van onze vereniging, overleden. Walther trad in de jaren vijftig toe als lid van het Actuarieel Genootschap.

Walther was een groot deel van zijn carrière werkzaam bij Nationale-Nederlanden. Hij heeft daar jarenlang de functie van wiskundig adviseur bekleed. In de jaren tachtig tot 1990 was hij tevens Hoogleraar Actuariële Leer der Levensverzekering aan de Universiteit van Amsterdam. Begin 1990 trad hij toe tot de Verzekeringskamer, nu DNB. Hij volgde daar de actuaaris, de heer Joop van Dongen, op. Het was in die tijd gebruikelijk dat een actuaaris lid was van het driehoofdige bestuur.

Ik heb in mijn tijd als wiskundig adviseur van Delta Lloyd en later als directeur van het levenbedrijf veel met Walther samengewerkt in de bedrijfstak van levensverzekeringen en pensioenen. Toen hij toetrad tot de Verzekeringskamer werd het gebruikelijk dat hij maandelijks bij mij langskwam om tijdens een kopje koffie bij te praten over de ontwikkelingen in de bedrijfstak. Na een aantal bezoeken zei ik hem dat ik het heel plezierig vond om met hem koffie te drinken, maar dat we maar moesten ophouden te spreken over de ontwikkelingen in de bedrijfstak. Hij was zeer verbaasd. Ik vertelde hem de reden. De afspraken die wij als

actuarissen van de bij de CLI (Commissie Leven Individueel) aangesloten maatschappijen met zijn voorganger bij de Verzekeringskamer hadden gemaakt over de versnelde opbouw van de 'voorziening winstgarantie' bleken niet te worden toegepast door onze concurrenten buiten de CLI. Dit gaf hen een duidelijk voordeel. Walther begreep deze hint. Veertien dagen later sprak ik een directeur van één van de laatstbedoelde maatschappijen. Toen ik vroeg hoe het ging, zei hij dat het leven wat moeilijker was geworden. Hij had de dag daarvoor een brief van de Verzekeringskamer ontvangen waarin hem gelast werd tot versnelde opbouw van de 'winstgarantie'. Onder het genot van een kop koffie zetten Walther en ik de gesprekken over de ontwikkelingen in de markt voort alsof er niets gebeurd was.

Voor het Actuarieel Genootschap leverde hij diverse bijdragen, waaronder publicaties in het jubileumboek van ons 100-jarig bestaan. Ook na zijn pensionering werd hij nog regelmatig gevraagd om zijn visie en commentaar op actuariële onderwerpen te geven.

Wij verliezen in Walther een bevlogen mens en een zeer gewaardeerd lid van ons Genootschap.

Simon van Vuure AAG

colofon

DE ACTUARIS - JAARGANG 18 - NUMMER 6 - MAGAZINE VAN HET ACTUARIEEL GENOOTSCHAP - ISSN 0929-4562

REDACTIE

Dominique de Baar
Muriël van den Berg
René Brinksma
Peter van Meel (voorzitter)
Harry Ros
Willem Schuddeboom
Jeroen Terheggen
Frank Thooft

EINDREDACTIE

Frank Thooft

REDACTIE-ADRES

AG&AI
Postbus 2433
3500 GK Utrecht
E redactie.actuaris@ag-ai.nl
T 030 - 686 61 50

GRAFISCHE VORMGEVING

Stahl Ontwerp

CARTOONS

Pennestreek, Arnhem
Studio Noodweer, Nijmegen

DRUK

Scheffer Drukkerij, Dordrecht

ADVERTENTIES

Informatieblad (inclusief tarieven) downloaden van de website (www.ag-ai.nl) of op aanvraag verkrijgbaar bij Nicole Kurpershoek. Voor vragen over aanleveren advertentiemateriaal: Nicole Kurpershoek
E nicole.kurpershoek@ag-ai.nl
T 06-53 77 99 40
Deadline reservering advertentie-ruimte voor het volgende nummer (september 2011) uiterlijk 15 augustus 2011.

De Actuaris kent de mogelijkheid om in het kader van advertorials artikelen te plaatsen. Voor nadere informatie hierover kunt u contact opnemen met Nicole Kurpershoek.

KOPIJ

Voor het volgende nummer (september 2011) dient de kopij uiterlijk 2 augustus 2011 digitaal ingeleverd te worden bij de redactie: redactie.actuaris@ag-ai.nl. Auteursinstructies staan op www.ag-ai.nl > De Actuaris > Algemene informatie De Actuaris
De redactie behoudt zich het recht voor artikelen te weigeren.

ABONNEMENTEN

Voor personen die het periodiek niet via betrokkenheid bij het Actuarieel Genootschap & Actuarieel Instituut ontvangen, kost een jaarabonnement € 75,-.
Annulering van het abonnement schriftelijk twee maanden voor aanvang nieuwe abonnementsperiode. Voor aanmelding: Pascale Mandjes-Heese
E pascale.heese@ag-ai.nl
T 030 - 686 61 54

LOSSE NUMMERS

Prijs € 17,75

ACHTERGROND

De Actuaris verschijnt tweemaandelijks met interviews, nieuws, informatie en opinievormende artikelen die van belang kunnen zijn voor de actuariële beroepsgroep en degenen die door opleiding en of interesse het actuaariaat na staan.

Het overnemen en vermenigvuldigen van artikelen met bronvermelding is toegestaan na toestemming van de redactie.

Hoewel aan de totstandkoming van 'De Actuaris' de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) (Redactie) en het Bestuur AG, alsmede de uitgever(s), geen enkele aansprakelijkheid voor eventuele fouten en of onvolkomenheden, noch voor de gevolgen daarvan. 'De Actuaris' wordt uitgegeven in opdracht van het Bestuur AG. De in het tijdschrift voorkomende meningsuitingen mogen echter niet worden gezien als de officiële zienswijzen van de Redactiecommissie en/of het Bestuur AG, tenzij zulks uitdrukkelijk is vermeld.

De redactie roept op tot bijdragen of ideeën voor onderwerpen of thema's voor het volgende nummer.

Het septembernummer van de Actuaris heeft als thema **Zorg**. Een breed thema, waarbij zowel facetten op het gebied van ziektekosten als arbeidsongeschiktheid aan de orde komen. We zullen onder andere ingaan op de ontwikkelingen in, en de betaalbaarheid van de zorg, risicobeheersing van verzuim en arbeidsongeschiktheid, en we zullen onderzoeken of er een relatie is tussen een crisis en de toename van het aantal arbeidsongeschikten. Inhoudelijke bijdragen voor dit themanummer zijn van harte welkom. Je kunt je artikel sturen naar de redactie van De Actuaris, op redactie.actuaris@ag-ai.nl. De deadline is 2 augustus 2011.

Het thema voor november is **Tooling**.

managing financial risks

Treed in de voetsporen van Johan de Witt actuariële opleidingen met toekomst

- Het Actuarieel Instituut (AI) biedt vier verschillende parttime opleidingen aan:
- **Techniek Levensverzekering**
  - **Actuarieel Rekenaar**
  - **Actuarieel Analist**
  - **Actuaris AG (het Schakelprogramma en de Executive Master of Actuarial Science)**

Het unieke aan de opleidingen van het AI is dat werken en studeren gecombineerd worden. Veel studenten ervaren dat zij zich tijdens hun opleiding ontwikkelen, doordat de theorie vrijwel direct in praktijk toegepast kan worden.

- Studeren aan het AI betekent:
- > **studeren centraal in Nederland (Utrecht)**
  - > **uitstekende opleidingsfaciliteiten**
  - > **studeren in deeltijd**
  - > **een goede mix van theorie en praktijk**
  - > **docenten en experts uit het beroepsveld**

Voor meer informatie over de opleidingen van het AI kunt u terecht op www.ag-ai.nl of neem contact op met Mieke Habraken, manager Service Leden & Studenten, op telefoonnummer 030-6866190 of per e-mail mieke.habraken@ag-ai.nl.

Actuarieel Instituut